

Јован Ђирић
Институт за упоредно право
Београд

UDK: 332.283
Оригиналан научни рад
Примљен: 10. 03. 2006.

О ФЕНОМЕНУ КОСОВСКЕ МАФИЈЕ

У овом раду аутор презентује читав низ чланака и анализа, које се на тему албанске мафије појављују у иностраним, западноевропским и америчким новинама и стручним часописима. Аутор указује да многи високи међународни званичници, од представника ОЕБС-а, УН, бившег омбудсмана за Косово, до званичника у међународним организацијама, као што су Интерпол, Еуропол, или појединачни полицијски експерти из земаља ЕУ, односно из САД, сасвим отворено говоре о томе да је Косово постало земља безакоња, практично у рукама мафије. Стотине, па и хиљаде текстова који се на ову тему могу пронаћи на интернету, а које аутор презентује указују да око 40% хероина на тржишту Европе и САД потиче од албанске мафије са Косова, која је тим новцем финансирала набавку оружја за ОВК, организацију која је управо због тога била у своје време на црним листама и америчког Стејт департамента и америчке агенције за борбу против дроге. (DEA / Drug Enforcement Agency) Ипак, све то није спречило политичке факторе у САД и Европи, да у једном тренутку све то пренебрегну и да стану на страну те исте ОВК, организације за коју су такође имали довољно поузданих доказа да веома тесно сарађује с многим терористичким организацијама, пре свега онима које се налазе под руководством Осаме бин-Ладена. У питању су непринципијелна савезништва са нарко-мафијом и терористима. Аутор у овом тексту због тога и инсистира на два веома важна питања. Прво је питање питање да ли је мафија на Косову произвела рат 1999. или је тај рат произвео мафију, односно друго је питање да ли се може констатовати да данас мафија својим прљавим новцем контролише већи део главних политичких токова у савременом свету. Аутор такође констатује да је опасност од даљег ширења албанске мафије и преливања криминала у околне земље региона сасвим реална, те да би то морала бити једна од важнијих тема на којима би српска страна инсистирала у вези преговора око статуса Косова.

Кључне речи: албанска мафија; ОВК; дрога, тероризам, сарадња с бин-Ладеном; прећуткивање истине у свету.

Косово – земља безакоња

Израз «безакоње» који користимо у овом поднаслову, може се тумачити у смислу етничког насиља које се на просторима јужне српске покрајине догађа већ дужи низ година, који је своје врхунце доживљавао за време 1999. године, а такође и у догађајима од 17.марта 2004. године. Тај израз међутим може се тумачити и користити и у вези са начином, односно контекстом у којем га употребљавају и поједини западни аналитичари, када о Косово говоре као о региону безакоња (lawless region), који се налази у власништву

албанске мафије.¹ Коришћење тог израза у вези са Косовом у иностраним чланцима није ни усамљено, а ни спорадично. Наиме није мали број оних који сматрају да је данас, нарочито после догађаја од 1999. године, Косово постало једна од најкриминализованијих зона на свету, зона у којој царују организовани криминал и насиље сваке врсте. Тај израз «безакоње» (lawlessness) употребљава између осталих и Thomas Gambill, некадашњи шеф за безбедност мисије ОЕБС-а на Косову, који је био надлежан за надгледање региона источног Косова – Гњилана у периоду 1999-2004. који се веома критички осврће на делатност ОУН-а, тврдећи да је након што су на Косово стигле мировне снаге НАТО-а, заправо комплетну власт преузела мафија.²

Када говори о Косову, о безакоњу говори и бивши, доскорашњи омбудсман Косова Марек Новицки, који је недавно генералном секретару УН Кофију Анану и међународним званичницима, послао писмо у којем апелује да се не дозволи да Косово потоне у безакоње.³ Поистовећивање Косова и безакоња није дакле реткост, а што је можда још важније, то се може чути када о проблему Косова говоре људи из иностранства, а не људи из Србије, којима би неко могао приговорити да нису довољно објективни. Шта више, као што смо у претходна два случаја видели, ту констатацију о безакоњу на Косову, изричу неки од врло важних међународних званичника, као што су шеф безбедности мисије ОЕБСА, односно омбудсман. Истина, таква њихова запажања обично се јавно могу чути и прочитати тек када се они више не налазе на дотичним званичним високим функцијама. Неко би им ту могао приговорити на чињеници да нису били тако отворени и директни за време док су обављали те високе функције, али за нашу причу о Косову као земљи (региону, покрајини, подручју) безакоња то и није толико важно. Битно је у ствари само то да они који су се налазили на терену, на лицу места и који нису имали нимало разлога да буду необјективни и пристрасни у српску корист, ипак, макар и са закашњењем признају и констатују да је Косово земља безакоња.

За нашу причу о безакоњу на Косову (и Метохији) у овом тренутку и за ову прилику није од значаја и у првом плану етничко насиље, прогон српског и осталог неалбанског становништва, паљење и рушење цркава и остало, нас у овом случају интересује једна друга и те како важна димензија догађања на Косову, а то је делатност албанске мафије, која по свему судећи постаје све важнији и све значајнији чинилац на међународном тржишту организованог

---

¹ Видети чланак “Wistleblower: Kosovo ‘Owned’ by Albanian Mafia”, доступно на интернет адреси www.newsmax.com/archives/articles/2005/9/87/101219.shtml-42k

² Доступно на интернет адреси www.spinwatch.org/modules.php?name=News&file=article&sid=1703

³ О томе се може видети у тексту који доноси дневни лист «Политика» од 23. фебруара 2006. године, на страни 2. у тексту под насловом «Не дозволити да Косово потоне у безакоње».

криминала. Нас занима између осталог и питање да ли је и колико албанска мафија и њена делатност утицала на НАТО интервенцију 1999. године, односно да ли је и колико та НАТО интервенција допринела јачању и све бољем организовању албанског организованог криминала на самом Косову, односно у целој Европи и САД. На почетку можемо претпоставити да одговор и у једном и у другом случају мора бити позитиван - тј. да се не сме занемарити улога албанске мафије и албанског лобија у ратним догађајима с пролећа 1999. али исто тако да се може констатовати да су ратна дејства и долазак снага УНМИК-а само додатно допринела још бољем организовању и јачању албанске мафије, која се у хаосу рата и бездржавља, позиционирала као врло важан не само економски, већ и политички чинилац. С тим у вези јесте и врло занимљива констатација коју изриче на крају свог врло обимног и свеобухватног чланка о Косову, дроги, трговини оружјем и албанској мафији, један западни аналитичар Xavier Raufar, који, између осталог и каже да «дипломате настављају да воде своју дипломатију, политичари своју политику, док војници праве-воде рат. Резултат свега тога јесу ужасне грешке, превиди и занемаривање криминалне димензије балканског конфликта, који је довео до тога да је трговина дрогом, украденим колима, трговина људима, од тада доживела праву експлозију која се проширила по читавој западној Европи. Наиме, Интерпол у својим извештајима каже да се количина шверцованог хероина од почетком 1999, у ствари одмах након рата 1999, па до данас удесетостручила у буквалном смислу те речи.»⁴ Другим речима Рауфер жели да каже да је рат исувише озбиљна ствар да би се он препустио само дипломатама, политичарима и војницима, те да се ни у ком случају не сме занемаривати реч науке, конкретно криминологије, тј. да се увек мора покушавати предвидети шта ће се и како догађати на дотичној територији након што непосредна ратна дејства буду завршена. Уосталом, догађања у Ираку, и садашња, а нарочито она која су се збивала непосредно након америчке интервенције у пролеће 2003. када се у општем хаосу и незаконоу, по принципу стампеда, односно јуриша на продавнице, пљачкало све – од културних и уметничких добара из музеја, до приватне и државне имовине, довољно потврђује да стратегије ратних интервенција заправо најчешће не размишљају о томе шта ће се догађати сутра, када тобожњи мир буде успостављен, односно, боље речено када «наши» војници запоседну дотичну територију.⁵ Или можда ти стратегије све то ипак врло добро знају и имају у виду, али, делују у интересу неких других друштвених структура којима хаос,

⁴ О томе бидети на интернет адреси www.xavier-raufar.com/english_s.php

⁵ У не тако малом броју случајева се испоставља да је једну територију лакше освојити, запоседнути, него на њој одржавати мир и ред. Показује се да је лакше управљати војском, него полицијом, односно да је високо-софистицирано оружје које се поседује и користи за освајање и запоседање једне територије, потпуно немоћно у сукобу са подземном, криминалном организацијом, која избија на површину, у први план у временима након великих ратних сукоба, када настаје време опште социјалне аномије.

безакоње и криминал свакако погодују. Косово је добра прилика и за размишљања у том правцу, за покушај одгонетања загонетке ко и са колико промишљености данас повлачи најзначајније потезе светске политике, идући каткада у сусрет интересима и самог организованог криминала. Наравно да је Платонова утопија о филозофима који би требало да управљају државом (светом) одувек била само утопија, али, чини се у последњих неколико година,⁶ она је обесмишљена таквом и толиком количином материјалистичке хипокризије савремених политичара, као и врло упечатљивим примерима неморала од стране политичара, оних који се налазе на најодговорнијим друштвеним функцијама

О Косову се за чудо ни са наше, српске стране, не говори много (довољно) у том контексту, контексту деловања албанске мафије, те опасности од ње. Наши, српски аргументи у актуелним преговорима о Косову не би никако смели да у други план стављају ту причу о албанској мафији, о дроги којом она преплављује европско тржиште, о трговини оружјем и људима, о царству криминала, које доводи у опасност не само балкански регион, већ и шире подручје. Нису ретки они, управо западни стручњаци и аналитичари који о Косову говоре као о европској (балканској) Колубији.⁷ Све то не значи нараво да наш главни и једини аргумент у преговорима око Косова треба да буде мафија и страх од нове Колумбије у срцу Европе, али, чињеница је да су расправе у вези са албанском мафијом и догађајима око Косова са научне, социолошко-политиколошке тачке гледишта више него занимљиве, макар само у смислу питања - ко заправо данас и на којим принципима влада светом у коме живимо, односно да ли је организовани криминал са својом логиком економско-тржишног прагматизма, односно огромним средствима којима располаже, већ приграбио најзначајнији део власти, најзначајнији део моћи у одлучивању. Питање није од значаја ни само за нас, нити само у вези Косова, оно, у основи ипак има један далеко шири значај, о чему сведочи и то да се и у свету о томе, о косовској мафији доста говори, односно податак да уколико на «Google» интернет претраживачу («Yahoo» за ову прилику нисмо користили) «укуцате» појмове као што су «drugs and Kosovo», «Kosovo mafia», «sex trafficking and Kosovo», добићете на стотине, па и хиљаде чланака написаних од стране страних новинара, криминолога, аналитичара о овој проблематици. Све ово, дакле, у вези с Косовом, дрогом и мафијом, није непознато у свету, али се не налази у првом плану и некако се свесно или несвесно зане-

---

⁶ Можда још од саме француске буржоаске револуције, када је трећи сталез богатих, а не много моралних и скрупулосних људи, потпуно преузео ствар у своје руке и када су новац и све друге материјалистичке вредности однеле примат над дотадашњим аристократским вредностима и врлинама.

⁷ Чланак под насловом “KLA and Drugs: The ‘New Colombia of Europe’ Grows in Balkans”, аутора талијанског аналитичара, који се проблемима организованог криминала и иначе бави, Умберта Паскалија, доступан је на интернет адреси: www.larouche-pub.com/other/20012824_KLA_Drugs.html.

марује и превиђа. Ми смо, наравно у овом тексту користили пре свега, односно једино иностране изворе, текстове, извештаје и анализе, који нису прављени од стране наших, домаћих, српских аутора, не само зато да нам се не би приговорило да смо субјективни, већ пре свега зато да би смо показали и доказали да они фактори који одлучују у западном свету и који треба да знају истину о Косову, мафији, дроги и безакоњу, о томе ипак знају све, или бар сасвим довољно, али да ипак то свесно прећуткују и занемарују, понекад можда управо и на тај начин што је то ћутање и занемаривање «купљено» од стране албанске мафије. Ово је од врло великог универзалног, не само балканског, локалног значаја, јер нам може показати да је линија која раздваја свет организованог криминала од света угледних политичара у основи ипак сасвим танка и непрозирна.⁸ Прагматично пријатељство између дилера дроге и појединих, нарочито западних политичара и њихових влада ни у ком случају није од јуче.⁹ Историја повезивања државе, државних органа власти, прецизније тајних служби и полиције са појединим структура организованог криминала, јесте подугачка.¹⁰

Шта се на Интернету може пронаћи о албанској мафији с Косова?

Један од првих новинских текстова који говори о косовско-албанској мафији и њеној организованости, појавио се још 1985. године у “The Wall Street Journal-u”, а поводом суђења групи албанских мафијаша са Косова који су већ тада били и активни и добро организовани, те је тадашњи државни тужилац Њујорка, Рудолф Ђулијани, касније градоначелник, морао да предузима посебне мере заштите и сведока, али и својих најближих полицијских сарадника и помоћника тужилаца, који су били изложени директним и отвореним претњама у вези са суђењем које се тада спроводило групи косовских

---

⁸ У легендарном филму «Кум», Мајкл Корлеоне о своме оцу, мафијашком босу, каже између осталог и то да се он ни по чему не разликује од свих других људи који поседују велику друштвену моћ, као што су политичари, сенатори, итд. Наивно је веровати, каже даље Ал Паћино који тумачи Мајкла Корлеонеа, да за разлику од мафијаша-гангстера политичари не убијају људе. И по броју и по свим другим елементима ратних бруталности, којима кумују политичари, управо је обрнуто. Можда је прича о Косову, косовској мафији, ангажовању светских политичара поводом Косова, једна добра потврда свега тога.

⁹ О томе на пример у тексту који, пишући управо о косовској мафији, потписује Alejandro Bustos “The West’s drug dealing friends”, доступно на интернет адреси www.forgetmagazine.com/081401.htm.

¹⁰ О томе Јован Ђирић, « Држава и организовани криминал », *Социолошки преглед* 3/2005. стр.265-289

Албанаца, оптужених за шверц дроге и рекетирање у Њујорку.¹¹ Само је судбина могла да направи такву и толику иронију да се 16 година касније Ђулијани опет, само сада на много озбиљнији начин сусретне са светом из истог миљеа, светом, који је међусобно био више него добро повезан. Реч је наравно о 11. септембру и нападу на Њујорк који су извели следбеници Осаме Бин Ладена, од којих су многи најтешње могуће сарађивали са косовско-албанском мафијом, односно тзв. ОВК. Бин Ладенови муџахедини су били успоставили врло тесне везе са главним кланом из Дренице у централном Косову, а пре свега са командантом из тог краја Сулејманом Селимијем званим Султан. Ради се о батаљону муџахедина од око 50 бораца из Египта и Саудијске Арабије, предвођених командантом Шеиком Мухамедом ал-Адалбијем, познатијим под именом Абу ал-Абас, који су једно време у сукобима са српским снагама држали фронт код места Меја у централном Косову.¹² Можемо дакле само да претпостављамо и да нагађамо да ли су неки од тих бораца узели неког, било каквог учешћа у акцијама изведеним 11. септембра. Једном на истој страни, против заједничког непријатеља, тј. српских снага, а други пут једни против других. Уосталом, и сам Бин-Ладен је на неки начин амерички «производ», настао као потреба америчке противтеже совјетским снагама у Авганистану. Савезници дакле, нарочито када се ради о интересним, чисто прагматично-материјалистичким, краткорочним, непринципијелним савезништвима, често и сасвим лако постају врло огорчени непријатељи. Да ли је и колико ово познато и прихваћено у врху америчког естаблишмента, када је реч о непринципијелним савезништвима са криминалцима сваке врсте, друго је питање, на које свако од нас може имати свој одговор. У сваком случају, врху америчког естаблишмента многе ствари када је реч о ОВК ипак нису биле непознате у време када су они с њима стварали савезништва. Тако је на пример, својевремено у британском “Daily Telegraph-u” 6. априла 1999. у чланку Philipa Smucker-a и Tim-a Butcher-a “Shifting Stance over KLA has betrayed Albanians” било забележено и то како је Кристофер Хил, шеф америчког преговарачког тима у Рамбујеу, врло оштро критиковао чинњеницу да се ОВК финансира од стране послова у вези са дрогом.¹³ Други један високи амерички званичник, Роберт Гелбард, је агенцији «Франс Прес» 23. фебруара 1998. изјавио да је ОВК, без икакве дилеме

---

¹¹ О томе у чланку под насловом “Giuliani and Kosovo-Albanian Drug Mafia in NYC” – “The Wall Street Journal” Monday September 9. 1985 by Antony DeStefano, доступно на интернет адреси

<http://members.tripod.com/balkania/resources/terrorism/KLA/drugs.html#01>

¹² Подаци узети из одломака из књиге Yossef Bodansky, Osama Bin Laden: The Man Who Declared War on America, (Rocklin CA: Prima Publishing Co, 1999, ISBN 0-7615-1968-8), доступно на интернет адресама

www.Kosovo.com/KLA2.html или www.balkanpeace.org/wtb/wtb13shtml

¹³ Доступно на интернет адреси www.transnational.org/reuters/crimefinanced.html.

терористичка групација.¹⁴ Треба у том смислу поменути и новинара Jerry Seper-а који је у “Washington Times-u” још од 1998. извештавао о томе како су се поједини припадници ОВК, која се финансирала од трговине дрогом, како су се ти појединци, обучавали у терористичким камповима, којима су руководили, или сам Бин-Ладен или његови најближи сарадници.¹⁵ Да на ОВК као терористичку организацију нису гледали само појединци, па макар то били и појединци из врха америчке власти, сведочи и чињеница да је и сам амерички Стејт Департмент фебруара 1998. када се југословенска полиција први пут озбиљније сукобила са ОВК, ову прогласио међународном терористичком организацијом, што је, између осталог, значило и забрану америчким држављанима да на било који начин дају донације једној таквој организацији, да јој продају оружје, или да је на неки други сличан начин помажу.¹⁶

Касније се наравно прича, бар што се тиче званичне Америке, подоста изменила,¹⁷ али, треба рећи да специјализоване америчке и међународне полицијске организације проблему Косова, тј. албанских криминалних група, и данас посвећују одговарајућу пажњу, чак можда још и више него раније, с обзиром да је и проблем чини се све већи и већи. Тако је на пример Raphael Perl, виши полицијски аналитичар за међународни тероризам и наркотице, на америчком националном симпозијуму о нарко-тероризму, одржаном 4. децембра 2001. у Арлингтону, у Вирџинији, а у организацији америчког министарства правосуђа, агенције за борбу против дроге (DEA), говорио како су везе између трговине дрогом и тероризма већ врло добро познате и документоване, те у том контексту посебно говорио и истицао радикалне чеченске групе, «Хезболах», али, посебно и албанску ОВК.¹⁸ На сличан начин се о проблему Косова и нарко-мафије говори и у званичним извештајима Еуропола. Тако се у годишњем извештају Еуропола за 2004. годину каже да албанске криминалне групе са Косова настављају да проширују своју улогу и своју позицију у свету организованог криминала, остварујући чак потпуну контролу у појединим областима, као што су трговина дрогом, илегалне миграције, трговина људима, итд. У сваком случају, евидентно је да је удео албан-

¹⁴ У чланку “The Kosovo Liberation Army: Does Clinton Policy Support Group with Terror and Drug Ties” – United States Senate – Republican Policy Committee, доступно на интернет адреси: www.kosovo.com/rpc.html

¹⁵ Доступно на интернет адреси

www.brasscheck.com/yugoslavia/directory/62399a.html

¹⁶ Доступно на интернет адреси www.siri-us.com/backgrounder/Archives-Kosovo/KLA-drugs.html

¹⁷ Можда управо и због тога што је свака таква забрана – прохибиција, па и забрана снабдевања ОВК са оружјем и другом врстом помоћи, увек на свој начин врло велики изазов и подстицај за различите ловце у мутном, за мафијаше свих боја, који у забранама и прохибицији увек виде додатну могућност за још веће приходе.

¹⁸ Доступно на адреси www.usdoj.gov/dea/deamuseum/targetamerica/transcript.doc

ских организованих група у значајном континуираном порасту из године у годину, каже се између осталог у дотичном извештају Еуропола о стању криминалитета у Европи у 2004. години.¹⁹ Ако би дакле неко и могао да нам замери што се у овом раду позивамо углавном на новинске извештаје, који могу бити понекад сензационалистички, а понекад можда и наручени од стране извесних контра-албанских лоби групација, овај извештај, овај званични став званичне организације каква је Еуропол, то ипак врло много демантује, али нас истовремено доводи и до поражавајућег закључка да упркос томе што европски и амерички званичници знају о чему се на Косову ради, да упркос томе, они увек и изнова заузимају политички став који директно иде на руку тој истој албанској мафији са Косова.

Да је проблем Косова, дроге и мафије, више него акутан, на свој начин сведочи и чињеница да су, истина у појединачним случајевима, «завет ћутања» нарушили и сами албански новинари – аналитичари са Косова. Тако Имер Мусколај, констатује у свом тексту од 22.јуна 2000.године да се култура дроге и конзумирања дроге, нарочито међу младима на Косову, изузетно брзо шири,²⁰ док «Коха Диторе» од 23.12.1999. говори о томе да дрога у великим количинама улази на Косово, «где смо сведоци рађања једне моћне мафије, која ствара нову Колумбију у срцу Европе».²¹ У сличном тону говори и Јиржи Динстбир високи европски званичник, који говори о Косову као земљи у хаосу, која представља рај за мафију,²² док Michael Lauber шеф швајцарске полиције, одељења за борбу против организованог криминала о косовској мафији каже да они оперишу у великој тајности и да је веома тешко од њих добити било какве информације, да је веома тешко инфилтрирати се у њихове редове, јер су они прилично затворени, оперишу у малим групама, а истовремено су и прилично вешти у коришћењу нових технологија, мобилних телефона и интернета.²³

Угледни британски лист “The Guardian”, у читавој серији натписа говори о проблему Косова, дроге и организованог криминала. У једном од тих текстова се на пример каже да око 40% хероина продатог у Европи и Северној Америци потиче са Косова, којег аутори називају “smugglers paradise”. Овај рај за шверцере, омогућен је како се тврди у поменутом чланку, првенствено тиме што мировне снаге немају никакав мандат, а ни објективне могућности за обављање полицијских послова у вези са спречавањем шверца хероина. Производња и шверц хероина је, изузетно порасла након НАТО

---

¹⁹ Доступно на адреси www.europol.eu.int/index.asp?page=publar2004

²⁰ Чланак под насловом “Drug dealers flourish in post-war Kosovo” доступан на интернет адреси www.bu.edu/globalbeat/syndicate/imer062200html.

²¹ Доступно на адреси www.xavier-raufer.com/english_5.php

²² Исти текст на истој интернет адреси као и у претходној фусноти.

²³ У листу “Le Matin-Dimanche” 15.8.1999. на интернет адреси www.xavier-raufer.com/english_5.php

интервенције, тако да она данас достиже читавих 5 тона месечно, при чему, како се истиче, није забележен нити један случај успешне полицијске акције на хватању дилера дроге.²⁴

У неким другим земљама подаци о албанској трговини дрогом су још «импресивнији». Наиме, неке анализе кажу да тржиште хероином у Шведској на пример, Албанци «покривају» у проценту од чак 80 до 90 одсто. Сматра се наиме да су они јефтинији од других,²⁵ односно да свесно иду на мању зараду, мањи профит, чиме истискују остале конкуренте.²⁶

О проблемима геополитичких димензија у вези са деловањем косовске мафије, шверцовања дроге и оружја, те коришћења тако стеченог прљавог новца за ширењем одговарајућег политичког утицаја, па и повезивања са различитим терористичким центрима, пре свега на Блиском истоку, доста је писано у специјализованом часопису «Geopolitical Drug Watch». Дотични часопис је на тај аспект косовске политичке кризе указивао још јуна 1994. године²⁷, док исто то тврди и професор са Колумбија универзитета Gordon Bardos, специјалиста за балканска питања, употребљавајући за Косово и Албанију термин који смо већ помињали, земља безакоња, упркос свим напорима УН. Слично томе у часопису “Observatoire Geopolitique des Drogues” говори и Michel Koutouzis, такође експерт за балканска питања и питања токова дроге.²⁸

Немачки часопис “Der Spiegel”, часопис за који се ни у ком случају не може рећи да је просрпски, у броју од 21. септембра 2002. прави анализу стања у вези са дрогом и шверцом дроге са Косова, у којем се закључује да је један од главних проблема управо у томе што против дроге на Косову данас треба да се боре они који су и настали у вези са дрогом, односно они људи,

²⁴ Чланак под насловом “Kosovo Drug Mafia Supply Heroin to Europe” – “The Guardian” 13. march 2000, доступно на адреси

www.guardian.co.uk/kosovo/story/0,2763,193548,00.html

²⁵ То што су јефтинији, логички подразумева и да су продуктивнији и организованији од свих других, па самим тим наравно и опаснији.

²⁶ О томе пише Elizabet Anderson, у чланку “Heroin Seized from the East” у листу “Svenska Dagbladet” – Stockolm, June 22.1998. Цитирано према тексту “The Balkan Route and the Contras of Kosovo”, ауторке Heather Cottin, доступно на интернет адреси www.covtaction.org/content/view.77/75/ Интересантно је овде приметити и то да се поменути текст у шведским новинама појавио још 1998. године. Можемо с правом да претпоставимо да се стање у међувремену још више променило у корист албанске мафије на том шведском, али и на разним другим тржиштима.

²⁷ Доступно на адреси www.realitymacedonia.org.mk/web/news_page.asp?nid=2865-24k

²⁸ Оба мишљења доступна су на истој адреси www.balkan-peace.org/cib/kam/koso.01.shtml

организације и појединци, који су се и сами некада бавили производњом и продајом дроге.²⁹

Све у свему, велики број чланака, осврта, анализа у свету се бави растућим проблемом шверца дроге и јачањем косовске мафије и у готово сваком од тих и таквих текстова се констатује да је стање данас после НАТО интервенције неупоредиво горе него што је било раније.³⁰

Према неким подацима, у укупној популацији Европљана, Албанаца има око 1 одсто,³¹ док их је према подацима Интерпола из 1997, међу ухапшенима за шверц хероина у Европи било око 14 одсто. Исто тако, просечна количина заплетеног хероина по једном ухапшеном шверцеру, односно уличном дилеру дроге³² се кретала нешто мање од 2 грама, док је, када су Албанци у питању, количина заплетеене дроге, износила око 120 грама.³³ Ово наравно неке може звучати чак помало и расистички, те би се из свега могло евентуално закључити да су Албанци, и као нација, али и као појединци, склони криминалном понашању. То би свакако било и претерано и неосновано, али, чињеница јесте да одређене социјалне, националне, етничке, расне групе чешће и у већој мери чине различите врсте криминалних активности. Емпиријска је чињеница, просто ноторна истина, да Швеђани, Холанђани, или Немци на пример немају своју изграђену мафију, односно мафијашки културни модел понашања, неку своју врсту организованог криминала, како то имају Италијани, затим Французи, пре свега из јужне Француске, са Корзике, затим Колумбијанци, Кинези, Ирци, Јевреји, итд. Тема је свакако исувише озбиљна и вишедимензионална да би смо овде сада њу посебно апсорвирали, али је чињеница да се ту, када је о мафији реч, готово увек ради о мањинским, маргиналним социјално-етничким групама и заједницама, које се од других разликују, између осталог и по својој етничкој, религиозној, језичкој, културно-традиционалној, односно морално-етичкој затворености за

---

²⁹ Чланак (у преводу са немачког на енглески) под насловом «Kosovo Liberation Army freedom Fighters or... - Truth in facts and testimonies», доступно на интернет адреси www.kosovo.com/kla2.html

³⁰ Тако на пример и чланак под насловом “Protectorate Kosovo: What NATO’s war and occupation have wrought”, доступно на адреси www.wsws.org/articles/1999/sep1999/koso-s04.shtml-19k-4feb2006

³¹ Рачунајући ту и Албанце из Албаније, са Косова, из Македоније и имајући у виду да се Албанци из све три регије у процентуално приближном, односно истом броју баве пословима у вези са трговином дрогом.

³² Треба имати у виду да улични дилери код себе увек имају нешто мању количину дроге него шверцери, како би се у случају да буду ухапшени, сачувала већа количина сакривене дроге и спасла од евентуалне заплене.

³³ Видети у чланку Frank Viviano-a, “KLA Linked to Enormous Heroin Trade” у листу “San Francisco Chronicle” 5.may 1999, доступно на интернет адреси www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?file=/cronicle/archive/1999/05/05/MN_45017.dtl

друге групације.³⁴ У таквим строго затвореним групацијама, владају посебна правила понашања, строга патријархалност, закон ћутања, закон крвне освете, закон строге хијерархијске организованости, максималне покорности наредби с врха, односно од старијег (најчешће старијег по годинама, али и не само по годинама), а што све погодује ефикасности и изузетно доброј организованости једне организације, ма каква она била, криминална или некриминална, али криминалној организацији то посебно погодује.³⁵ Чини се да се може констатовати да управо албанско друштво по тим традиционалним, патријархалним, неиндивидуалистичким, већ колективистичким особеностима понашања по принципу «сви за једног, један за све», сасвим одговара типу нове, надлазеће мафије, која је боље организована, све јача, ефикаснија и функционалнија, чак и од традиционалне сицилијанске мафије, односно јужно-италијанског друштва у којем су процеси еманципације и индивидуализма све јачи и све делотворнији. У случају албанске мафије на Косову, карактеристично је исто оно што и код Чечена на пример, односно других сличних исламских етничких заједница, а то је племенска, трибалистичка свест и структура друштвених односа, где су пре свега економски односи битно специфични. Чечени су, на супрот на пример совјетској планској економији, имали «кланску» економију.³⁶ Слично, односно исто је и са косовским Албанцима. На ту традиционалну географску изолованост албанских планинских села, па и на социјално-етичку изолованост албанског друштва у целини, где само 15 породица, контролише сваки аспект живота Албанаца у целини, указује и Peter Klebnikov у свом чланку “Heroin Heroes”, у часопису “Mother Jones” January/February 2000.³⁷ С друге стране, не треба никако занемарити једну општепознату чињеницу да, када се нешто не кажњава, већ када се толерише, да то тада постаје сасвим уобичајени и опште прихваћени модел понашања. Ако се нешто не кажњава, онда се то толерише и подстиче као нешто што је исправно, допуштено.³⁸ Хоћемо заправо да кажемо да је од стране најшире међународне заједнице, делатност албанске мафије била сасвим свесно толерисана, па самим тим и подстицана, тако да је веома велико

³⁴ Неки аутори у САД на пример говоре о поткултури насиља, о својеврсном културној части и витештва, које лако прелази у насиље. Та поткултура насиља, нарочито је распрострањена у црначкој и јужњачкој популацији. (О томе видети код Ђорђа Игњатовића, Криминолошки аспект насиља, зборник радова «Деликти насиља, кривичноправни и криминолошки аспект», издање Института за криминолошка и социолошка истраживања, Београд 2002. стр. 262-263)

³⁵ Драган Крстић, *Психолошке белешке*, Београд, 1992. стр. 77-78

³⁶ О томе на пример у књизи Семјуела Хантихтона, *Сукоб цивилизација и преобликовање светског поретка*, (превод с енглеског), Подгорица 1998, стр. 194

³⁷ Доступно на интернет адреси www.motherjones.com/mother_jones/jf00/heroin.html

³⁸ Бошко Поповић, *Правда и личност – поводом догађаја на Косову*, *Гледишта*, бр. 9-12/1982, стр. 93

питање да ли се сада, сасвим изненада курс може тако и толико променити. Оно што сте радили до сада било је и за вас и за нас корисно и оправдано, али од сада то исто није више оправдано и мора се са тим прекинути, односно, то се више не може толерисати. Може ли дакле једну овакву поруку међународна заједница упутити албанској заједници на Косову и колико она може заиста бити делотворна, то је питање на које чини се да није ни потребно покушавати пронаћи прави одговор.

Било како било, извесно је да је албанска мафија надолazeћи проблем и опасност, не само за Србију, већ можда још и више за Европу. О томе би требало размишљати и на томе би требало инсистирати када се говори и размишља о проблемима у вези са будућим статусом Косова. Шта предузети и може ли се «дух из боце» који је намерно пуштен да би се дестабилизovala Србија више уопште држати под контролом?

Једном броју аналитичара на Западу је још одавно било јасно каква је политичка позадина деловања албанске мафије. Они су сасвим јасно и отворено говорили да је политички циљ и основна сврха деловања веома добро организоване косовске, албанске мафије помоћ, подршка у оружју и свему другом побуњеницима на Косову. Милијарде долара не троше се само на јахте, луксузна кола, раскошне виле, већ и на оружје за ОВК, па и на корупцију западног јавног мњења.³⁹

У сваком случају ради се о изузетно великим сумама новца које се зарађују, пре свега на трговини дрогом. Грчки представници Интерпола су известили да су косовски Албанци у 1998. били највећи снабдевачи кокаином и пре свега хероином у Европом, док су француски аналитичари из часописа “France’s Geopolitical Observatory of Drugs” процењивали да је годишњи приход износио око 2 милијарде долара, док су немачки агенти за дрогу, били нешто умеренији у проценама, тврдећи да се 1,5 милијарда долара профита од дроге годишње опере путем 200 приватних банака и мењачница.⁴⁰ Сума је заиста респектибилна и она сама по себи имплицира значајну политичку и сваку другу моћ, моћ које за сада изгледа велики број политичара, социолога, аналитичара у западној Европи и у САД ипак није свестан, или је бар не узима довољно озбиљно.⁴¹

³⁹ David Binder, Mendenhall, у чланку под насловом, “Sex, Drugs and Guns in the Balkans – Ethnic Albanian Rebels Benefit from Sex Slavery”, доступно на интернет адреси: www.msnbc.msn.com/id/3071971

⁴⁰ О свему томе видети на адреси

www.brasschecl.com/yugoslavia/directory/62399a.html.

⁴¹ Када ово кажемо, ми ипак мислимо првенствено на политичаре, јер многи независни аналитичари, ипак још од раније скрећу пажњу на овај феномен албанске мафије са Косова, коју они ипак не схватају тако неозбиљно. О томе на пример и у чланку Jerry-ја Seper-а, “NATO aggression against Yugoslavia”, објављеном у листу “Washington Times”, 3. маја 1999., доступно на интернет адреси: www.balkan-archive.org.yu/kosovo_crisis/html/wt-0503.html

Када говоримо о тој моћи и новцу оствареном на «прљавом» бизнису, ми у сваком случају мислимо и на евентуална повезивања са различитим терористичким групацијама, пре свега са Блиског Истока, првенствено са радикалним исламским групацијама, које наравно немају само анти-српски, већ можда још и више анти-европску, па и анти-америчку полазну идеолошку позицију.⁴² Друга је ствар и посебно је питање наравно то што се на тероризам, као ипак политички феномен гледа понекад различитим очима, те он понекад и не бива третиран тако како би требало да буде, већ као ослободилачки покрет, или на неки други сличан начин, којим се тероризму даје својеврстан легитимитет. На теоријском плану, различити међународни актери се можда још и могу сложити око правне, или неке друге опште теоријске дефиниције тероризма, али када треба конкретно одговорити на питање да ли је «та и та» група терористичка, или није, или је можда њихова борба сасвим оправдана и легитимна, е ту онда најчешће настају бројни проблеми. Подсећамо овом приликом само на један пример, а то је пример Јасера Арафата, који је прешао пут од терористе до добитника Нобелове награде за мир, да би на крају опет био проглашен за терористу.⁴³ Све у свему, када је реч о феномену тероризма, онда у њему има исувише много политике и идеологије, у ствари чак дневне политике, што је све наравно посебан, врло велики проблем. Како је организовани криминал тесно повезан са тероризмом, слични проблеми и сличне дијаметралне разлике у третирању истих, или сасвим блиских ствари – појава, догађају се и када је организовани криминал у питању. Као да постоје добри и лоши криминалци. Тако се и дешава да неке ноторне ствари бивају занемариване и прећуткиване од стране најважнијих политичких фактора савремене епохе, за које каткада у ствари не можемо бити баш сасвим сигурни да ли су и колико ти фактори који воде главну реч у савременој епохи, корумпирани и под дејством тог богатог и моћног организованог криминала. У сваком случају, евидентно је да су политичке игре и манипулације у вези и око тероризма данас веома изразите, с једне стране у смислу ширења претераног страха од тероризма, као и манипулисања тим

⁴² Повезаност тероризма и организованог криминала више је него очигледна. О томе је било речи и на Самиту «Г-7» у Лиону 1999. где је тероризам идентификован као највећи изазов безбедности у XXI веку. (О томе Драгана Петровић, Тероризам у ваздушном саобраћају, *Правни живот*, 9/2002. стр. 24) Суштина је у ствари у томе да се новцем, ма одакле тај новац долазио, може купити све, може покварити, корумпирати цела држава, од врха до дна. Новцу, тј. организованом криминалу, каткада је потребна политичка заштита и подршка и он је проналази у појединим терористичким организацијама, али се можда у обрнутом правцу дешава још више, чешће и снажније. Терористичким организацијама је, по правилу потребан велики новац за извођење својих «скуких» идеолошко-политичких акција, а тај новац најчешће се налази управо у делатностима организованог криминала. Понекад је дакле тешко, практично немогуће одредити кад престаје класични криминал, кад почиње тероризам и обрнуто.

⁴³ Јован Ћирић, Тероризам и право на живот, *Правни живот*, 9/1998, стр. 81-81

страхом, а са друге стране у смислу занемаривања стварне опасности, односно коришћења појединих терористичких група против одређених држава и режима. Логика је крајње непринципијелна и прагматична – ако нам се учини да неку земљу или неки режим треба дестабилизovati ради постизања одговарајућих геополитичких циљева, онда ћемо користити сва могућа средства, па и отворену или прикривену сарадњу и са најкриминалнијим групама обичних мафијаша, или терористичких организација.⁴⁴

По свему судећи, а нарочито по ономе што се може прочитати у страним, западним средствима информисања, веза између косовских (албанских) дилера дроге и одговарајућих полицијских и политичких центара моћи на западу постоји. Хоћемо заправо да кажемо да се одговарајуће полицијско-аналитичке службе у Западној Европи и САД не могу оправдавати тиме да не знају или да нису знале каква је права ситуација на Косову у вези са деловањем мафије, односно, каква је суштина тзв. ОВК. Занимљив је у том смислу, макар само и по индикативном и илустративном наслову (НАТО на Косову: у кревету са шкорпијом)⁴⁵ један чланак, који се августа 2000. године појавио у канадском листу “Globe and Mail”, аутора Sunil-a Ram-a, иначе професора балканске војне историје на Војном Универзитету у Вирџинији, човека дакле за кога не можемо рећи да није добар познавалац овдашњих збивања. Аутор ту наравно говори о чврстим и врло добро организованим везама ОВК и нарко-мафије, закључујући га једним реторичким питањем, на које се одговор сам по себи намеће: «Да ли је сарадња западне војне алијансе са дилерима дроге на Косову, била свесна и жељена, или је ипак реч о несмотрености и незнању?»

На ово питање, готово да и није потребно посебно одговарати, поготову када се има у виду да је и официјелна немачка савезна криминалистичка агенција још од 1996. године писала у својим извештајима о тачним и прецизним рутама којима дрога из Турске, преко Бугарске, Македоније, Косова и Албаније иде на запад. Највећи део тог пута и тих балканских рута налазио се већ тада, а данас сигурно још и више под контролом Албанаца.⁴⁶ У неким од тих извештаја и анализа чак се помињу и конкретна имена и конкретна места.

---

⁴⁴ Прича о исламском фундаментализму и тероризму је ту сасвим парадигматична. Исте групе, или исти појединци су у једном тренутку непријатељи, а у другом, ако не баш пријатељи, а онда корисни савезници. Због тога, поједини аналитичари и говоре о томе да у политици САД, пре свега у вези са исламским фактором, има подоста елемената анти-европске политике. (о томе Милорад Екмечић, *Исламерика*, у књизи *Огледи из историје*, Београд 1999, стр. 467-491)

⁴⁵ Чланак “NATO in Kosovo: in bed with a scorpion”, доступно на интернет адреси: www.mapinc.org/drugnews/v00/n1153/a02.html.

⁴⁶ О томе на пример у тексту Preston-a Peet-a (28.December 2000) “The US, Kosovo and Criminal drug cartels”, доступно на адреси www.disinfo.com/archive/pages/dossier/id201/pg1/index.html.

Тако на пример село Велики Трновац на Косову важи за главни, најважнији центар за лагеровање и прераду хероина којим се снабдевају тржиште Европе и САД.⁴⁷

У многобројним чланцима и анализама чији смо само мали део овде презентовали, помињу се дакле сасвим конкретна имена и сасвим конкретни људи уплетени у бизнис са дрогом. Помиње се на пример и то да у Милану у Италији за време месеца Рамазана, тржиште дроге практично замре, а цене изузетно порасту, просто зато што турски, а нарочито њихови верни савезници, албански дилери дроге, који су преузели примат на том тржишту, за тренутак, из тзв. религиозних разлога, за тренутак престају са том својом делатности.⁴⁸

Организована албанска мафија имала је и своје, за полиције западних земаља, добро познате јунаке, главне организаторе трговине дрогом, који су се организовали на принципу поделе тржишта на јужни део (за јужну Европу – Италију, Француску, Шпанију, итд), као и за северни део (северну Европу – Чешку, Немачку, Скандинавију, итд.). За јужни сектор на пример, неприкосновени бос је дуго година био извесни Агим Гаши, настањен у луксузној вили у отменој четврти Милана, ожењен Италијанком, са савим легалним боравиштем и легалним бизнисом у Милану. Гаши је најпре био организовао посао у вези са дечијим просјачењем и џепарењем, затим са проституцијом, да би на крају сасвим легално купио и отворио многобројне парфимерије и друге компаније не само у Италији, већ и у Лондону, Мађарској, Немачкој, Норвешкој и другим земљама. У читавом свом бизнису Гаши се повезао калабријанском мафијом Ndranghet-om, да би на крају ипак био ухапшен и фебруара 1999.⁴⁹ осуђен на дугогодишњу робију. Неколико месеци након тога, као и након НАТО интервенције, његов блиски рођак Екрем Гаши, убијен је у центру Приштине у мафијашком обрачуну у свом мерцедесу. То наравно никако не треба схватити ни као крај деловања дотичног огранка косовске мафије, а најмање као коначни и одлучујући удар задат тој балканској мафији за сва времена.⁵⁰ Друга, такође филмски занимљива личност јесте и извесни Принц Доброши, шеф северноевропског крила косовске мафије. Ухапшен је у

⁴⁷ О томе на пример и у чланку Umberta Pascali-a “US Protects Al Qaeda Terrorists in Kosovo” у часопису “Executive Intelligence Review” - nov. 2. 2001. доступном на интернет адреси: www.larouchepub.com/other/2001/2842us_alqaeda_kla.html

⁴⁸ Чланак под насловом “Albanian Mafia, This is How It Helps The Kosovo Guerilla Fighters” у италијанском листу “Corriere della Sera” 15.October 1998. доступно на интернет адреси www.siri-us.com/background/Archives_Kosovo/KLA-Drugs.html.

⁴⁹ Индикативан је и датум хапшења, односно осуде Гашија, свега месец дана пре него што је почела интервенција НАТО-а на Косову. Ако би неко желео да каже да није било довољно сазнања о делатности ове, као и других група косовске нарко-мафије, онда то напросто не може бити могуће.

⁵⁰ О свему видети у члану доступном на интернет адреси www.friends-partners.org/lists/stop-traffic/1999/0163.html.

Норвешкој 1993, а 1994 осуђен на 14 година затвора. Јануара 1997. Доброши са (само) 100.000 марака подмићује своје чуваре и из затвора бежи у Хрватску,⁵¹ где се подвргава пластичној операцији измене лика. Касније, он наставља са својим бизнисом и сели се у Праг, где га полиција ипак хапси и 1999. бива враћен у Норвешку.⁵²

Нико дакле данас у Европи и западном свету не може рећи да не зна, да није упознат са постојањем и опасном делатношћу албанског организованог криминала. Шта више, чак и на званичном сајту америчког дипломатског представништва у Приштини, могу се пронаћи натписи, анализе, извештаји и упозорења која се тичу проблема илегалних миграција и трговине људима, истина не само преко Косова, већ заједно са Косовом и преко Македоније и СР Југославије.⁵³ У питању је један други феномен, који је такође нешто што прети да озбиљно дестабилизује безбедносно-криминолошку ситуацију, не само у региону, већ и шире у Европи. Ово поготову што феномен сексуалне експлоатације, присилне проституције и других сличних облика савремене експлоатације, јесте нешто што се ипак врло тесно везује и за присуство врло великог броја страних војника. Понекад се чак може стећи утисак да су илегалне миграције нешто што у још већој мери узнемирава најшире јавно мњење западних земаља, које у принципу има већ знатно изражену ксенофобичност према дошљацима – имигрантима са стране, нарочито када се ради о имигрантима из исламских земаља. Имиграција и каснија маргинализација дотичних имиграната, представљају у ствари специфичан вид извоза криминала из земаља трећег света у западноевропске центре, што је у свој својој масовности ескалирало с јесени 2005. године, првенствено у Паризу и другим градовима Француске. Стручна и најшира јавност у дотичним земљама непрестано упозоравају на проблеме илегалних имиграната, а ипак не чини се ништа, или пак сасвим недовољно да се тај проблем реши, односно бар мало смањи. Косово је у том контексту (истина и читава наша земља)⁵⁴ једна од

---

⁵¹ Иако се не тако ретко могу чути опсервације и анализе о томе како је корупција у балканским и источно-европским земљама нешто што је одомаћена ствар, нешто што посебно карактерише дотичне земље, овај пример, овај случај говори да од корупције нико није имун, па ни они за које се обично сматра да су узор у владавини права, као што су првенствено скандинавске земље. Ово истовремено указује и на све опасности које организовани криминал са собом производи, располажући огромним средствима, па самим тим и сваком врстом утицаја не само у сиромашним, већ и у врло развијеним и богатим, сређеним и уређеним државама и друштвима, као што је Норвешка.

⁵² О Доброшију, на интернет адреси www.xavier-raufer.com/English_5.php.

⁵³ Видети у књизи Саше Мијалковића, *Трговина људима*, Београд, 2005. стр. 121.

⁵⁴ Један од посебно изражених проблема у вези са илегалном миграцијом преко Косова, састоји се, између осталог, и у томе што Косово, као тренутно ничија земља (свиђало се то нама или не, али питање ко има стварну власт на Косову је такво да се мора рећи да то сигурно није Србије, али није ни УНМИК) или, како смо је ми назвали на почетку, земља безакоња, та дакле ничија земља безакоња, нема визни режим са осталим

кључних тачака на путу трговине људима и илегалних миграција. У том контексту проблем трговине људима и илегалних миграција долази у жижу интересовања наше и стручне и лаичке јавности, а разне домаће и стране невладине организације, агенције и институције веома много инсистирају на овој теми. Приче не недостаје, али, конкретних резултата једноставно нема. Тако на пример британски аналитичар политичко-криминолошких збивања у Европи, Ian Traynor у чланку од 7. маја 2004., под насловом “NATO Force ‘Feeds Kosovo Sex Trade’” (НАТО снаге потхрањују сексуалну трговину на Косову),⁵⁵ каже, између осталог, да је у последњих неколико година преко 2000 жена доспело – стављено у ропски сексуални положај, те да НАТО снаге не само да не чине довољно, односно ништа, да би се томе стало на пут, већ се у ствари често догађа и сасвим супротно да се са извесном благонаклоношћу толерише дотични феномен. Исто, као и феномен косовске мафије у целини, рекли бисмо ми.

У читавом том контексту илегалних миграција, које економску и социјалну стабилност западних земаља могу угрозити још и више и озбиљније него трговина дрогом, треба поменути и један више него индикативан податак који смо пронашли на интернет сајту Међународне организације за миграције (ИОМ),⁵⁶ где се каже да у Италији, земљи која се налази на трећем месту у Европи по броју илегалних миграната, одмах иза Француске и Немачке, постоји 2,4 милиона илегалних радника, што представља негде 4,2 одсто укупне популације у земљи. С друге стране стоје и упозорења која долазе од

земљама трећег света, приликом уласка на територију Косова. Практично авион са путницима који на пример долазе из Пакистана у Приштину и нема ко да заустави и да га прегледа по прописаној пасошкој и царинској процедури. Још ако приштински аеродром у том тренутку обезбеђује управо на пример пакистанске јединице КФОР-а и УНМИК-а, онда је сасвим јасно да је могућност да се једна велика група илегалних имиграната појави на Косову, заиста сасвим реална. Проблем се онда даље преноси на Србију, јер илегални имигранти, релативно лако могу прећи административну границу и даље наставити пут Босне и других западних земаља. Ово је проблем пред којим се сви могу правити невешти и затварати очи, а у ствари сви узимати свој део колача (плена). Од војника УНМИК-а (КФОР-а) до разних међународних посредника, преговарача, администратора, итд. Цех на крају ипак неко плаћа. Наравно највећи део тог цеха плаћа Србија и њени грађани, али један део тог цеха плаћа и Западна Европа, која и представља главну дестинацију и када је реч о дроги и када је реч о илегалним имигрантима и када је реч о присилној проституцији, те бизнису у вези са тим. Као да се управо на овим примерима потврђује она, већ изнета теза о анти-европској оријентацији америчке спољне политике, која се наравно огледа и на многим другим примерима, као што је случај и са инсистирањем да Турска (по много чему, па и по тим својим криминолошким карактеристикама врло проблематична и нестабилна земља) буде укључена у ЕУ.

⁵⁵ Доступно на интернет адреси: www.globalproject.info/art-997.html

⁵⁶ Текст под насловом “IOM Information Campaign to Prevent Illegal Migration”, доступно на интернет адреси www.iomskopje.org.mk/ct/news_03280372.html.

стране Уједињених Нација да се на Косову налази око 200.000 потенцијалних тражилаца азила у земљама западне Европе, а пре свега у Италији.⁵⁷

Зашто нема шире и организоване акције на стабилизацији прилика, акције, која би могла да читав проблем, ако не сасече у корену, а онда бар да га колико, толико држи под контролом? Можда и зато што је Косово ипак довољно далеко од Америке да би САД као главни политички фактор савременог човечанства, биле посебно заинтересоване за читав овај проблем косовске мафије. Можда зато што је замашним средствима којима располаже, косовска мафија, преко својих лобиста у америчком естаблишменту, успела да купи своју недодирљивост. Можда зато што је прагматски принцип полиције и политичара са запада, из САД пре свега, односно конкретно из ЦИА-е увек, на овај или онај начин гласио да «циљ оправдава средство».⁵⁸ Све су то питања, која се на крају морају поставити, али, која ипак у највећем броју случајева морају остати без ваљаног и сасвим уверљивог одговора.

Неколико питања која остају без одговора

У мноштву питања која се могу поставити када је реч о косовској мафији и њеном деловању у последњих неколико година, једно од важнијих и значајнијих јесте и питање: да ли је мафија произвела рат, или је рат произвео мафију? На први поглед овде се налазимо у зачараном кругу, врзином колу, где би најлогичнији одговор био да је мафија произвела рат, али и да је накнадно рат произвео мафију. Такав одговор не би био нетачан. Ипак, треба овде поћи од једне врло интересантне и илустративне чињенице да је на вебсајту америчког Министарства правде, одељења за борбу против дроге (ДЕА – Drug Enforcement Agency), на само недељу дана пре почетка НАТО бомбардовања Југославије, уклоњен део који је садржавао врло исцрпан и детаљан опис трговине дрогом коју спроводе косовски Албанци преко ОВК.⁵⁹

---

⁵⁷ Текст под насловом “Italy: North Africans, Kosovo”, доступно на интернет адреси www.migration.ucdavis.edu/MN/more.php?id=1629_0_4_0

⁵⁸ Када год је сарађивала са мафијом у борби против непријатеља, против комунизма, основно гесло ЦИА-е је било: “Freedom does not come without a price” (Слобода се не може остварити без икакве цене) – Цитирано према књизи: Mick Farren, The CIA Files, Secrets of the Company, consultant Michael Simmons, Quadrillion Publishing Limited Godalming Business Centre Woolsack Way, Godalming 1999. pp20

⁵⁹ Видети чланак William-a Norman-a Grig-a, “Making the World Safe for Narco-Terrorism” у листу “The new American” – 8. may 2000. Доступно на адреси www.stop-theftaa.org/artman/publish/article_83.shtml. У истом чланку наводи се такође и то да је републикански сенатор Charles Grassley (R-IA), одмах након почетка бомбардовања Југославије, послао писмо Клинтону у којем га пита како је могуће да америчка администрација пактира са ОВК, чија је улога у трговини дрогом опште позната. Клинтон му је одговорио, тврдећи да ни ЦИА ни ДЕА не располажу било каквим обавештајним сазнањима која би упућивала на то да је ОВК икада била уpletена у директну криминалну активност,

Овај податак о «државном» ћутању, односно прећуткивању, у вези свега што би могло компромитовати ОВК, је свакако од круцијелне важности. То нам одговара и на друго могуће питање: да ли су западни званичници знали са ким имају посла на Косову? И одговор на ово питање мора бити помало бизаран, односно ми се и тим поводом морамо позвати на једну интернет адресу, на чланак под врло илустративним насловом: “Balkan – Albania – Kosovo – Heroin – Jihad”,⁶⁰ где се, када се говори о везама Осаме бин Ладена, који је и сам, према дотичном чланку, боравио у Албанији у више наврата, констатује и то да је амерички министар одбране Вилијем Коен, јула 2000. године морао отказати посету Албанији из страха од атентата који су на њега спремали они које је бин-Ладен претходно обучавао за борбу на Косову.⁶¹ Одговор на ово питање «да ли су знали...» се и подразумева и намеће сам по себи – наравно да су знали и наравно да су свесно «улетели у авантуру савезништва с мафијом», као што су то уосталом много пута и пре тога Американци већ радили.⁶² Морали су знати, ако не раније, а оно бар онда када су 23. фебруара 1999. године, чешки полицајци у Прагу ухапсили већ помињаног Принца Доброшија, у чијем стану су пронађене, ни мање ни више него «стингер» ракете земља-ваздух и још неко друго слично тешко наоружање. Морали су знати и када је неколико месеци пре тога ухапшен, а касније у осуђен пред судом у Бриндизију у Италији албански дилер дроге Амарилдо Вриони, који је признао пред судом да је ОВК снабдевао оружјем у замену за дрогу. Морали су знати и када је још 1998. године немачка савезна полиција замрзла два банковна рачуна која су припадала организацији «Уједињено Косово», након што је непобитно утврђено да је неколико стотина хиљада долара ту било депоновано од стране једног, претходно осуђеног дилера дрогом, а истовремено утврђено да је једно од овлашћења за располагање тим рачунима припадало и тадашњем Премијеру Косова у егзилу Бујару Букошију.⁶³

или неку другу директну везу са било којом организованом криминалном групом. Клинтон је у свом писму дотичном сенатору такође обећао да ће и он лично, као и сви његови сарадници у будућности помно надгледати ОВК и сваки знак евентуалне уплетености у трговину дрогом.

⁶⁰ Доступно на интернет адреси www.balkanpeace.org/our/our03.shtml

⁶¹ Значи, знали су да се Осам бин-Ладен налазио у Албанији и морали су знати да се он тамо налазио у вези са догађајима око Косова. Али су упркос томе, прећутно пактирала с њим, односно са онима које је он обучавао и подржавао. Изгледа заиста да је Мајкл Мур потпуно у праву, када у свом филму «Фаренхајт 9-11» потенцира тезу да су америчке тајне службе свих ових година биле у прећутном договору са бин-Ладеном.

⁶² О томе на пример у чланку William-a Chambliss-a, State-Organized crime, доступно на адреси: www.memresearch.org/econ/state-organizedcrime

⁶³ И о случају Доброшија и Врионија и Букошија, видети у већ помињаном чланку “Balkan – Albania- Kosovo - Heroin - Jihad”.

Могло би се рећи да је и новцем и сагласношћу својих основних политичких и гео-стратегијских интереса, косовска мафија задобила подршку Запада и покренула рат на Косову. Шта је у томе било значајније и претежније новац, или сагласност гео-стратегијских интереса, није лако докучити, али, оно што је овде изузетно важно јесте једна поражавајућа чињеница да организовани криминал ипак може да путем лобирања и на друге сличне корупционе начине, практично утиче на светске политичке токове, па чак да евентуално изазива и ратове. Јер, сасвим једноставно речено, да није било новца од дроге, не би било ни наоружања које се употребљавало против српских полицијских и војних снага, па самим тим не би дошло ни до ескалације оружаних сукоба који су снаге НАТО-а искористиле и даље подстицале. Ово може бити рецепт за различите сепаратистичке, терористичке покрете на свим географским ширинама, рецепт, који се, у извесној мери примењује и у Чеченији. Истовремено то нам показује да су, како је то речено и у филму «Кум трећи део», финансије ипак најубојитије оружје, а то значи да онај који је финансијски јачи, да тај има и јаче и убојитије оружје за остварење својих политичких и свих других циљева. Или, исто то, само још поједноставњеније: светом владају богатији, они који имају више (кеш) новца на располагању, а то практично значи, односно може значити, да светом влада мафија, без обзира како је ми схватили и дефинисали.

Наравно, када се рат једанпут заврши, онда на дневни ред долазе и још нека исто тако врло тешка и деликатна питања. Шта радити после рата и може ли се ствар након свега вратити у нормалу? Када мафија (косовска или било која друга) оствари своје основне политичке и геостратешке циљеве, онда настаје правни и морални вакуум, аномија и мање или више потпуна социјална дезорганизација, нарочито када, као у случају Косова, на место оних који треба да се боре против криминала дођу они који су се до јуче управо бавили криминалом. У таквим условима у једном друштву не постоји ни правни, а још мање морални консензус о базичним друштвеним, моралним и правним вредностима, што обично представља идеално тло за даљи развој и јачање организованог криминала.⁶⁴ Мафија је дакле, када је о Косову реч, у врло великој мери допринела рату, произвела га, али не само из политичко-идеолошко-патриотских разлога, већ једним делом и због тога да би самој себи обезбедила повољно социјално окружење, социјалну аномију, стање у коме су држава, и државни органи, ако их уопште има, сасвим слаби и немоћни, односно својеврсну логистичку подршку за ширење своје криминалне делатности. Реч је о оном већ помињаном безвлашћу, које највише одговара управо самој мафији и онима које она «купује», корумпира, својим прљаво

---

⁶⁴ О томе на пример у књизи Edwin-a Sutherland-a и Donald-a Cressey-a, *Criminology*, eight edition, J.B.Lippincott company, Philadelphia/New York/Toronto, 1970, pp 95

стеченим новцем.⁶⁵ У питању је заиста врло велика противуречност савременог света, која се састоји у томе да су прагматски принципи тржишта и капитала изнад свих осталих, што пре или касније доводи, односно може довести до урушавања најосновнијих моралних и социјалних принципа и до свеопште криминализације политике и политичара, пре свега у економски најразвијенијим и најмоћнијим земљама.⁶⁶ То првенствено није добро за дотичне најразвијеније и најмоћније земље, јер доводи до «пресељавања» криминала у њих саме, када се исцрпу ресурси у крајевима и подручјима где криминалне групе иницијално делују, а где им се то деловање у почетку толерише, па чак и подстиче.⁶⁷ Државе (најмоћније и најразвијеније) и њихови органи тада постају збуњене, јер напосто више не знају кога треба да јуре, хапсе и кажњавају,⁶⁸ а што све, пре или касније доводи до ширења безвлашћа и незакоња и на та подручја и на те земље. Да ли су тога баш сасвим свесни у државама у којима се и даље (наивно) верује да су безвлашће и криминал нешто што се догађа другима, далеко од њих самих? По свему судећи чини се да ипак не.

И на крају, као сасвим логично, намеће се једно, можда и најкомпликованије питање, питање на које је одговор веома тешко дати, поготову уко-

⁶⁵ А то, између осталог, могу бити и разни међународни посредници, они који арбитражу у унутрашњим проблемима различитих земаља, односно различитих кризних жаришта у свету.

⁶⁶ КорупцијС као феномен треба посматрати и у њеном изворном значењу из њеног латинског корена *corruptio* – кварење. Реч је о моралном кварењу, о кварењу основних социјалних и моралних норми које у једном друштву треба да важе. (Слободан Вуковић, Корупција, регионализација и локална власт, *Социолошки преглед*, бр 2/2002, стр. 92) Другим речима, свако даље толерисање, несметано деловање албанске мафије са Косова, те допуштање да она (ре)инвестира своје профите у легалне економске, социјалне и политичке токове у западним земљама, пре или касније доводи до моралног кварења дотичних земаља, до извитоперивања базичних постулата онога што се назива «владавина права», а на шта су западне земље посебно поносне и врло осетљиве.

⁶⁷ Свака организација, свака институција новца, моћи, утицаја, без обзира да ли је она легална или није, тежи да се непрестано шири, да, када прерасте једно тржиште на којем продаје своје робе и услуге (у овом случају косовске мафије, то је дрога) пронађе неко друго тржиште на коме ће у још већој мери и обиму нудити те своје робе и услуге. Принципи капитализма једноставно јесу такви – уколико нема ширења, проширене репродукције, систем (легални или илегални, сасвим свеједно) долази у кризу, у опасност да западне у својеврсну ентропију. Другим речима, тешко да се може очекивати да ће неко, било појединац, било организација, једноставно рећи: довољно је не треба ми више. У питању је класична, лењинистички речено, противуречност империјализма као таквог, односно противуречност човека као појединца, који увек тражи и жели све више и више. (Андрија Гамс, *Нагон и норма*, Београд, 1995. стр. 109-126) Конкретно, када је о косовској мафији реч, тешко да се може очекивати да ће се догодити то да ће неко рећи: «довољно је ово колико смо до сада стекли, довољна су тржишта која смо до сада освојили».

⁶⁸ Јер, они које сада треба да јуре, хапсе и кажњавају су им до јуче били савезници, добри момци, са којима су се заједно борили.

лико човек жели да буде оптимиста. Ради се наравно о питању какве су перспективе и шта ће се у будућности догађати? Стратези замршене глобалне политичке комбинаторике често су спремни да се руководе крајње једноставним, једнократним, прагматичним, па самим тим кратковидим циљевима и интересима, што наравно често подразумева решења која у ствари нису решења, већ само даље компликују ситуацију.⁶⁹ Проблеми се не решавају, већ се само одлажу у уверењу да ће се решити сами од себе. Чини се да је то управо случај и са проблемом косовске мафије, проблемом којег су на Западу делимично свесни, али ипак олако верују да ће га једном, када за то дође време ипак моћи лако решити. Решење међутим не може бити ни брзо ни лако, ако га уопште буде могуће пронаћи. Са друге стране, то је међутим и својеврсна шанса за српску страну, која у тактици преговора око Косова, мора у први план стављати управо феномен косовске мафије и све глобалне криминолошко-безбедносне консеквенце тог феномена. Мора се континуирано упозораваати на растућу опасност од ширења косовске мафије, односно од «преливања» криминала у околне земље региона, па и шире, што читав простор не само југоисточне Европе, додатно криминализује и чини нестабилним. Треба дакле континуирано радити на прикупљању података, анализа, експертиза, које долазе пре свега из иностранства, од стране објективних западних извора, који, као што смо у овом тексту видели, непрекидно упозоравају на проблем косовске мафије.⁷⁰ Аргументи типа да је Косово духовна постојбина српског наро-

---

⁶⁹ Хантингтон је на пример ту готово сасвим експлицитан. Он тврди да су Запад и САД морали попустити исламском фактору, пре свега својим савезницима у Саудијској Арабији и Турској. Попуштање и уступци су се одиграли на просторима Босне, Косова, Чеченије и Закавказја, како би се на другој страни пацификовало за њих стратешки важније подручје Блиског Истока (Хантингтон, *op. cit.*, стр. 320-321)

⁷⁰ Примера ради, на састанку високих представника организације “European Law Enforcement Cooperation”, одржаном 29. и 30. новембра 2001. године у Хагу, детаљно је анализирана ситуација у Европи у вези са проблемом организованог криминала, где је, између осталог, посебно апострофиран проблем албанске(косовске) мафије и инсистирано је на потреби међусобне сарадње и континуиране заједничке акције на спречавању негативних појава у вези са трговином дрогом, оружјем, украденим колима, људима. Доступно на интернет адреси

www.europol.eu.int/index.asp?page=news&news=pr011130.htm.

Поводом тога се наравно намеће питање да ли би било корисно и делотворно организовати управо овде, у Београду, односно у Србији, једну ширу међународну конференцију посвећену проблемима организованог криминала у југоисточној Европи, конференцију на којој би главна реч била дата управо експертима из иностранства, односно конференцију, чији би одјек у Европи могао имати ефекат вапијућег апела да се проблем косовске мафије једанпут озбиљно стави на дневни ред европских и светских политичара, оних који се о питањима целокупне косметске кризе посебно, односно највише питају. Неко би наравно могао рећи да би све то имало само, или претежно пропагандни, а не научни значај, ефекат, али, многе чињенице које смо ми овде наводили, ипак казују да

да, нису и не могу бити толико јаки и убедљиви у савременом обездуховљеном свету, који је већ одавно прогласио смрт Бога. Аргументи страха од растућег криминала, досељавања маргиналаца и криминалаца, у ствари криминала и у њихове земље, на њихове просторе, једноставно зато што и косовска мафија, као и свака друга империја, увек тежи да се шири и проналази нова тржишта, могу бити знатно убедљивији и пријемчивији за уши западне јавности, која је, с једне стране, опхрвана ксенофобичним страхом од имиграната, а с друге стране, такође и страхом (понекад реалним, а понекад и претераним) од криминала и с њим повезаног тероризма. Непрестано упозоравање на тај безбедносно-криминолошки аспект косметске кризе, у којем би превасходно требало истицати и то да се не може дозволити да исти људи који су до јуче шверцовали дрогу и оружје, данас постану полицајци који ће се против криминала борити,⁷¹ може имати свог, нама се чини значајнијег ефекта, него било који други аргументи. То наравно ипак не мора значити да ће тај евентуални српски аргумент надвладати интересе других светских «моћника», утицајних бизнисмена који се баве било легалним, било илегалним пословима (а понекад и једним и другим) али онда ћемо бар бити начисто у вези с неким дилемама, ако их уопште имамо, око тога ко, на које начине, с каквим циљевима и каквим интересима управља глобалним политичким токовима у савременом свету.

Jovan Ćirić
Institute of Comparative Law
Belgrade

Summary

CONCERNING THE PHENOMENON OF THE KOSOVAN MAFIA

The theme of Kosovan mafia is a theme about which much is written and carefully scrutinized in the world. A great number of independent analysts from abroad suggests that it represents one of the most successful, highly organized and most dangerous mafias in the world. This is the pivotal theme of this article. The author presents here an entire range of articles and analyses which appear using the principal theme of Albanian mafia in foreign, west-european and american newspapers as well as in expert magazines. The author points out that a whole cross section of high ranking international officials, from representatives of the OECD, UN, the ex-ombudsman for Kosovo up to officials from international organizations such as „Interpol“, „Europol“, or individual police-experts from the countries of the EU, i.e. the U.S.A. talk completely openly about the fact that Kosovo has become a lawless country almost practically under mafia rule. Hundreds, even thousands of narratives which can be found on the „Internet“ concerning this theme, and to which the author

проблем косовске мафије уопште није надуван, да је он реалан и да му треба приступити са посебном озбиљношћу.

⁷¹ Мислимо наравно на ОВК, који је једним потезом пера постао тзв. КЗК (Косовски заштитни корпус) односно косовска полиција.

alludes, indicate that around 40% of heroin traded in the European markets and the U.S.A. originate from the Albanian mafia in Kosovo, who has used that revenue to finance the acquisition of weapons for the „OVK“ („Kosovo Liberation Army“), an organization which precisely due to those activities was at that time on the black lists of both the American State Department and the American Agency for the fight against drugs („DEA“ / Drug Enforcement Agency). However, all those factors did not prevent political figures from the U.S.A. and Europe to neglect all that very rapidly by alligning themselves on the side of that very same „OVK“, an organization for which they also had sufficient and reliable proof that it collaborates very closely with many terrorist organizations, above all with those under the leadership of Usama bin-Laden. The essence concerns non-principled alliances with the narco-mafia and terrorists. Because of that the author insists upon two very important questions in this text. The first question is whether the Kosovan mafia was instrumental in causing the war in 1999 or if that war gave rise to the mafia, respectively the second question is if it can be determined that nowadays the mafia controls, with its tarnished money, the biggest part of political main streams within the modern world. The author also determines that danger from further expansion of the Albanian mafia and the overflow of crime to the surrounding countries of the region is very realistic and that those issues should be some of the more important themes upon which the Serbian party should insist in relation to the negotiations concerning the status of Kosovo.

Key words: Albanian mafia, „OVK“, drugs, terrorism, collaboration with bin-Laden, silence of the truth in the world.